

פרק 20 – אישור: ניתוח היסטוריון NSA מ-1995

ד"ר תומס ר. ג'ונסון שירת שנים רבות כהיסטוריון בסוכנות לביטחון לאומי. הוא הגיע לסוכנות ב-1964. ב-1992 נתבקש לכתוב את תולדות הסוכנות. את משימתו סיים ב-1998 ופרש ב-1999.¹ ג'ונסון חיבר בשביל NSA סדרה של 6 מסמכים, שכותרתם "קריפטולוגיה אמריקנית במשך המלחמה הקרה 1945-1989".²

Document 1: American Cryptology during the Cold War, 1945-1960 pp. 1-155

Document 2: American Cryptology during the Cold War, 1945-1989 pp. 157-287

Document 3: American Cryptology during the Cold War, 1960-1972 pp. 289-494

Document 4: American Cryptology during the Cold War, 1945-1989 pp. 495-652

Document 5: American Cryptology during the Cold War, 1945-1989 pp. 1-116

Document 6: American Cryptology during the Cold War, 1945-1989 pp. 117-262

סידרה זאת עוררה ביקורת שטענה כי סיפרה רק על כישלונות הסוכנות ולא על הצלחותיה המרובות.³ בתגובה לבקשת מתיו ד. אייד מארכיון הביטחון הלאומי באוניברסיטת ג'ורג' וושינגטון, שוחררו שלושת המסמכים הראשונים של הסידרה ב-9 ביולי 2007. מתיו אייד העלה אותם לאינטרנט ב-14 בנובמבר 2008.

אפשר לראות חומר זה ב: <http://www.gwu.edu/~nsarchiv/NSAEBB/NSAEBB78/docs.htm>⁴ תקרית "ליברטי" נדונה במסמך 3 בפרק בן 8 עמודים (439-432), שכותרתו "התקיפה של יו.אס.אס. ליברטי". וכך נאמר שם:

כמובן שממשל ג'ונסון נזעם. בהצהרה חריפה מאין כמותה כינה משרד החוץ את התקיפה "ממש בלתי נתפסת. לכל הפחות, יש לגנות את התקיפה כפעולה של חוסר אחריות צבאית המשקפת זלזול מופקר בחיי אדם". אבל קלארק קליפורד, שמונה על ידי הנשיא להגיש חוות דעת סופית, הגדיר זאת כטעות בזיהוי. קליפורד הסתמך בעיקר על דוחות מודיעין תקשורת, שהראו כי בנוגע לזיהוי השתררה בקרב הישראלים מבוכה שהיה קשה לזייפה. אם כי בתחילה הוא חשב שהישראלים היו אמורים לדעת שהם תוקפים אונייה אמריקנית, הוא הסיק כי מדובר ב"מעשה בוטה של רשלנות נפשית... ולא בפעולה מכוונת.

אין לראות את תקיפת "ליברטי" כטעות בזיהוי ביזארית או אפילו יוצאת דופן במיוחד. טעויות כאלה נעשות לעתים תכופות מדי – הפלת טיסה 007 של נתיבי האוויר הקוריאניים בידי הסובייטים והפלת טיסה IR 655 של נתיבי האוויר האיראניים בידי האמריקנים ב-3 ביולי 1988 הן דוגמאות טובות לכך. בשעת מלחמה מגבירים חיפזון ופחד את האפשרות לטעות. אבידות עקב אש ידידותית תמיד מהוות חלק ניכר מסך האבידות. ואין לראות את ההסכמה הישראלית למתן פיצוי כהכרה באשמה אלא כמאמץ לשמור על ידידותו של מיטיב שנעשה לו עוול.

להלן כל תוכן הקטע של ד"ר ג'ונסון על "ליברטי" (כמה הערות של מחבר ספר זה בנושאים שוליים מובאות בסוגריים מרובעים בתוך הטקסט של ג'ונסון. למשל, ג'ונסון מזכיר את הזנקת הסקיייהוקים A-4 אבל נמנע

מלצין כי גם מטוסי סקיריידר A-1 ופנטום F-4 הוזנקו. הוא גם מציין כי 2 טורפדות שוגרו נגד ליברטי, אם כי למעשה שוגרו 5).

"ליברטי", אוניית המחקר הטכני (TRS) שביקשה NSA להציב במזרח התיכון, היתה אונייה מדגם ויקטורי משופצת מימי מלחמת העולם השנייה, שהוסבה לאוניית עזר למחקר טכני (AGTR) ב-1964. הספינה כבר ביצעה 5 משימות סיוור. היו בה 20 עמדות האזנה, 6 קצינים, צוות סיגניט בן 125 איש וצוות כולל של 172 איש. עם מערכות TRSSCOM, רדיו-טלפון אונייה-חוף ו-2 מקלטים לשידורי צי, היתה "ליברטי" אחת האוניות המצוידות ביותר מבין אוניות TRS. הצי אישר את בקשת NSA, ו"ליברטי" הפליגה מהחוף המערבי של אפריקה לרוטה, שם העלתה על סיפונה 9 לשונאים נוספים, לרבות 3 אזרחים מ-NSA, וחומרי מיפתוח נוספים למעגלי הקשר שלה. ב-2 ביוני יצאה לדרכה למזרח הים התיכון.

פקודת השיט של "ליברטי" ציינה כי עליה להישאר במרחק 12.5 מייל לפחות מחוף רע"ם [הרפובליקה הערבית המאוחדת – ז"א מצרים] ו-6.5 מייל מישאאל. כשפרצה המלחמה ב-5 ביוני קיבל הצי השישי, ש"ליברטי" סופחה אליו זמנית, הוראות להישאר לפחות 100 מייל מחופי לבנון, סוריה, ישראל ורע"ם, אבל ההוראות של "ליברטי" לא שונו. כאשר הגיעה לאזור הפעולה שלה בשלהי 7 ביוני, עדיין החזיק סא"ל מקגונגל, מפקד הספינה, הוראות בכתב שקירבו את האוניה לחוף.

האשמות נאצר ב-6 ביוני, כי ארה"ב ובריטניה מספקות לישראלים חיפוי אווירי, והאפשרות שהסובייטים יתערבו, הוליכו להוצאת פקודות חדשות לצי השישי, לשמור מרחק לפחות 200 מייל מאזור החוף של מזרח הים התיכון. למחרת החליטו ראשי המטות המשולבים להסיג בחזרה את "ליברטי", האוניה היחידה של צי ארה"ב שעדיין נמצאה הרחק במזרח הים התיכון, למרחק 20 מייל ימי לפחות מרע"ם ו-15 מייל מישאאל. מאוחר יותר אותו יום, שינו שוב ראשי המטות המשולבים את המרחק הפעם ל-10 מייל מחופי שתי המדינות.

המסר הראשון מראשי המטות המשולבים מעולם לא הגיע ל"ליברטי" – מרכז תקשורת של הצבא ניתב אותו בטעות לתחנת תקשורת של הצי באוקיינוס השקט. כאשר לאחר שעה החליט מרכז הסיוור המשותף של ראשי המטות המשולבים להסיג את "ליברטי" למרחק 100 מייל ימי, התרחשה סידרת כשלי תקשורת, שנמשכה אל תוך הלילה. ניתובים שגויים של מסרים, עיכובים שנבעו מלחצי עניינים אחרים, סירובי הצי לשדר על סמך פקודה בעל-פה, הצטרפו כולם לעיכוב קבלת המסר עד לאחר התקיפה. זאת היתה חזרה על מסר ההתראה לפרל הרבור ב-7 בדצמבר 1941, ועל כל הנוגעים בדבר רבצה אשמה רבה.

"ליברטי" נצפתה בידי כמה מטוסים לא מזוהים בשעות הבוקר של 9 ביוני. אותו אחר צהרים היא נמצאה במרחק כ-25 מייל מצפון לעיר המצרית אל עריש, ואזי, בערך ב-1400 זמן מקומי, שינו 2 מטוסי קרב "דאסו" ישראליים מתוצרת צרפת את נתיבם לכיוון האוניה והחלו לצלוף בה בתותחים ורקטות. בתקיפה פגעו כ-821 כדורים בגוף האוניה ובמבנה העילי, פצעו את מקגונגל והרגו 8 אנשי צוות. "ליברטי" הצליחה לשדר מסר נואש לצי השישי לפני שנותק מקור הכוח של ציוד הרדיו, ואדמירל מרטין, מפקד הצי השישי, הזניק 4 מטוסי סקיייהוק A-4 חמושים לחיפוי אווירי [הערה: הוזנקו גם 4 מטוסי סקיריידר A-1 ו-4 פנטומים F-4 חמושים. זמן הגעה משוער מעל "ליברטי" היה 1715 מקומי]. מאחר שאוניית הדגל שלו נמצאה במרחק 450 מייל מ"ליברטי", המטוסים לא הגיעו לפני ש-3 סירות טורפדו ישראליות שיגרו 2 טורפדות [הערה: לאמיתו של דבר שוגרו 5 טורפדות. אחד פגע ב"ליברטי"]. בערך ב-1430. הטורפדות פרצו דרך אזורי המודא"ל, הרגו 25 איש וקרעו חור ברוחב כ-12 מטר בדופן. בעוד צוות "ליברטי" נאבק לשמור את האוניה צפה על פני המים, נהרג איש צוות נוסף באש מקלעים מאחת הטורפדות.

לאחר הסתלקות סירות הטורפדו השיט מקגונגל את אונייתו למלטה. ספינות ליווי של הצי השישי הגיעו ל"ליברטי" 16 שעות לאחר התקיפה. הן עקבו אחר האוניה ושלו מהמים חומרי מיפתוח מסווגים וקריפטוגרפיים שנפלטו מהחור בדופן. "ליברטי" צלעה למלטה ב-14 ביוני לאחר מאבק הרואי להישאר צפה, שזיכה את מקגונגל במדליית הכבוד. בסך הכל נהרגו 34 אנשי צוות, כולל אלן בלו, לשונאי ערבית, אזרח NSA. קורבנות אלה איבדו את חייהם עקב טעויות במערכת תקשורת צבאית שב-1967 כבר לא יכלה לבצע את עבודתה, במלחמה שבה ארה"ב לא היתה צד לוחם.

הידיעה על התקיפה הגיעה לראש NSA מרשל קרטל ב-0915 זמן וושינגטון. כמעט מייד החל הטלפון לצלצל תוך שהידיעה על התקיפה מתפשטת בווישינגטון. בעוד קרטל מנהל הקצאה מחדש של גורמי האזנה, התקשר אליו שר

ההגנה מקנמרה (ב-1015) לבקש פרטים על האוניה ועל ההפלגה כדי שיוכל למסור הצהרה לעיתונות. סגן ראש [NSA] לואיס טורדלה ניהל ניסוח סיפור כיסוי. קרטור הסיט שאלות רבות ל-NSG (קבוצת הביטחון של הצי). בשלב אחד במשך היום קיבל ראש NSA שיחה ממרכז הסיור המשותף עם הצעה להטביע את האוניה. קרטור השיב שזה יהיה הדבר הגרוע ביותר לעשות – ערימות של מסמכים מסווגים וציוד היו עלולות למצוא דרכן למים רדודים. הוא צדק. ההשטה ההרואית של מקגונגל את ספינתו למעגן במלטה הצילה מה שהיה עלול להיות מצב חמור בהרבה.

ללינדון ג'ונסון נודע הדבר ב-0949. באותה שעה עדיין לא ידעה ארה"ב את זהות התוקפים, אבל עד מהרה נודע לבית הלבן מתוך מסר של משרד הנספח הצבאי בתל אביב כי חיל האוויר הישראלי הודה בטעות. הנשיא ניצב עתה בפני דילמה רגישה ביותר. בעקבות טענות ערביות כי ארה"ב סייעה לישראל, נמצא הצי השישי במרכז הים התיכון, הרחק מהעיתונות. הנה, אם כן, מבלי להודיע לגורם כלשהו, נמצאה אוניית צי ארה"ב במרחק כמה מייל בלבד מחופי ישראל, באמצע אזור לחימה. ג'ונסון הודאג קודם כל מתגובה סובייטית. הוא הורה לוולטר רוסטאו לשלוח מסר לקוסיגין [נשיא ברה"מ], שציין כי ככל הנראה ירו הישראליים בטעות על אוניה אמריקנית וכי הצי השישי שולח אוניות ומטוסים לבדוק את המצב. (הוא חזר על כך פעמיים.) קוסיגין השיב כי העביר את המסר לנאצר.

בינתיים פירסם הפנטגון הודעה על התקיפה, שציינה כי משימת "ליברטי" היתה "לוודא תקשורת בין נקודות ממשלתיות אמריקניות במזרח התיכון ולסייע בהעברת מידע בנוגע לפינוי בני משפחה אמריקניים ואזרחים אמריקניים אחרים מארצות במזרח התיכון." זה היה סיפור הכיסוי ש-NSA רקחה בנסיבות דחוקות. זה לא תפס, אבל כמו בתקרית ה-U-2 [האמריקני] [שהופל בידי הסובייטים] ב-1960, שום סיפור כיסוי לא היה תופס במצב זה. עד מהרה עלתה העיתונות על האמת, שיוחסה לקצין צבא אנונימי, כי "ליברטי" היתה "אוניית ריגול." על פי מקור זה, "רוסיה עושה אותו דבר. התקרבונו במטרה לנטר את התקשורת של מצרים וגם של ישראל. אנו חייבים. עלינו להיות מודעים למתרחש תוך דקות." טענה זו הוכחשה בידי מקורות רשמיים, אבל יותר לא הוטל ספק במשימתה האמיתית של "ליברטי" (לא היתה לספינה למעשה משימה בעניין ישראל, כי היו מעט מדי לשונאים עבריים [ב-NSA]).

איך קרתה התקרית? ההיתה זאת תקיפה מכוונת מצד ישראל, כפי שטענו פעמים רבות מספור אנשים רבים? (אפילו גנרל קרטור סבר שהיתה מכוונת.) אם זאת היתה תאונה, כיצד ייתכן שהישראלים טעו בזיהוי האוניה? "ליברטי" הניפה דגל אמריקני, סומנה בבירור על גופה "AGTR-5" [הערה: לאמיתו של דבר האוניה סומנה "5-GTR"]. וכאשר הופל ביריות הדגל הראשון בידי המטוסים הקרב התוקפים, הניף מקגונגל את הדגל הגדול ביותר שנמצא על הסיפון, נס חג שגודלו 7 על 13 רגל. דגל ענק זה התנוסס מעל "ליברטי" כשביצעו הטרפדות את תקיפתן.

המחשבה שהתקיפה היתה מכוונת הוכחה כמוטעית. אמנם לא היו כל נתוני סיגנט המתייחסים ישירות לתקיפה, אבל היה דוח [מצונזר] של NSA, זמן קצר לאחר התקרית, שעסק בתוצאותיה. הוא דיווח על שיחות בין בקר אוויר בחצור [בסיס חיל האוויר הישראלי] ושני מסוקים ישראליים שעקבו אחר ליברטי כאשר הסתובבה בכיוון מלטה. חצור זיהה בהתחלה את האוניה כמצרית, אחר כך נעשה מסופק, וביקש מצוותי המסוקים **"תברר אצל האדם הראשון שאתה מעלה מאיזה לאומיות הוא."** כמה דקות אחר כך הורה חצור: **"שים לב: אם הם, אלה שמדברים, אם הם דוברי ערבית, מצרים, אתה לוקח אותם לאל עריש. אם הם דוברי אנגלית, לא מצרים, אתה לוקח אותם ללוד.... הדבר הראשון שתברר מה הלאומיות שלהם."** שתי דקות אחר כך שאל חצור: **"האם זיהית בברור דגל אמריקאי?"** ולאחר דקה: **"מבקשים שתעשה שוב פס" (יעף – pass) ותבדוק עוד פעם אם זה באמת דגל אמריקאי."**

ניתן רק לשער את התבהלה שאחזה במפקדת חיל הים הישראלי אותה עת. ככל הנראה תקפו אוניה של בעלת בריתם הקרובה ביותר. [הערה: קצת מוגזם לכנות את ארה"ב ואת ישראל כ"בעלות ברית" ב-1967. יחסי ארה"ב-ישראל התפתחו לידי ידידות קרובה - מעולם לא ברית רשמית – רק מאוחר יותר.]

על יסוד דוח זה אמר רוסטאו לג'ונסון, כי ככל הנראה נמצאו הישראלים במבוכה באשר ללאומיות האוניה, והציע שיתכן שהיתה תקלה כלשהי בתוך הצבא הישראלי שגרמה לתקיפה.

ועדת החקירה הרשמית הישראלית הסיקה ב-21 ביולי 1967, כי אכן היתה טעות בזיהוי. כש"ליברטי" נתגלתה בראשונה בידי מטוס סיור ישראלי בבוקר 8 בחודש, היא לא זוהתה אבל סווגה כעוינת בספק, וסימון אדום הונח על המפה בחדר המלחמה של חיל הים. מאוחר יותר בבוקר הזיהוי שונה טנטטיבית לידידותי (אמריקני) והסימון האדום הוחלף בירוק. אבל בחיל הים הישראלי עבר זמן-מה בלי קביעת מיקום, ומישהו, במקום להשאיר את הסימון הירוק עם סימן שאלה, הסיר אותו לגמרי מהמפה.

חילופי המשמרת [בחיל הים הישראלי] היו ב-1100 זמן ישראלי, והמשמרת החדשה לא ידעה דבר על האוניה האמריקנית, שכבר לא צוינה במפה. היה ידוע, שיחידות צבא ישראליות בעיר החוף אל עריש בסיני דיווחו על הפגזה ארטילרית ממקור לא ידוע. (מאוחר יותר זה התברר כפיצוץ במאגר תחמושת). הישראלים החלו לחפש בים אחר אוניה עוינת אפשרית, ומצאו את "ליברטי". צוות הספינה שביצעה את הזיהוי טען שהמכ"ם שלה הראה כי האוניה נעה בכיוון סואץ ב-28 קשר (מהירות בלתי אפשרית ל"ליברטי" – טעות של המוכ"ם), והבקרה של חיל הים הישראלי הורתה על תקיפה אווירית. 2 מטוסי קרב מסוג מיראז' בדרכם הביתה מסיור אוויר מעל תעלת סואץ הוסטו לנקודה בה נמצאה כמשוער ה[אוניה] העוינת. לאחר יעף מהיר, טענו הטייסים כי האוניה לא מציגה דגל (טעות נוספת) וקיבלו פקודה לבצע תקיפה.

הטרפדות הגיעו לאזור ב-1418. מטוס מנמיך-טוס שידר זה עתה לבקר שלו כי ראה סימון "CPR-5" על גוף האוניה. הבקר הימי אמר לטרפדות לנסות זיהוי טוב יותר, אבל מפקד אחת הסירות טען שכאשר ביקש זיהוי, האוניה ביקשה שיזהה עצמו תחילה. על סמך אמצעי הזיהוי הזמינים על סיפון, היא נראתה לו כאוניית האספקה המצרית "אל-קוציר", ועם מידע זה בידי הבקרה הימית הישראלית, הורתה זו שוב לתקוף. אחרי שהטרפדו הראשון פגע באוניה, נצפו על גופה הסימונים "CTR-5". הבקרה הפסיקה מייד את התקיפה, רגע לפני שהטרפדות עמדו לשגר טורפדות נוספים שהיו מטביעים את "ליברטי". מסוק ישראלי שטס מעל לאוניה אחרי התקיפה הבחין לבסוף בדגל אמריקני, וחיל הים הישראלי תפס סוף סוף את אשר ביצע.

ועדת החקירה הישראלית, שממצאיה נשמרו בסוד אותה עת (אבל נחשפו ופורסמו בידי שני עיתונאים ישראליים ב-1984), גינתה את הבלבול, אי-הכשירות, והיריבות הבין-חילית שתרמו לתקיפה. לא היה ממצא של תקיפה מכוונת, אבל היתה די אשמה לייחוס לכל הישראלים שהיו מעורבים בתקרית.

כמובן שממשל ג'ונסון נזעם. בהצהרה חריפה מאין כמותה כינה משרד החוץ את התקיפה "ממש בלתי נתפסת. לכל הפחות, יש לגנות את התקיפה כפעולה של חוסר אחריות צבאית המשקפת זלזול מופקר בחיי אדם". אבל קלארק קליפורד, שמונה על ידי הנשיא להגיש חוות דעת סופית, הגדיר זאת כטעות בזיהוי. קליפורד הסתמך בעיקר על דוחות מודיעין תקשורת, שהראו כי בנוגע לזיהוי השתררה בקרב הישראלים מבוכה שהיה קשה לזי"פה. אם כי בתחילה הוא חשב שהישראלים היו אמורים לדעת שהם תוקפים אוניה אמריקנית, הוא הסיק כי מדובר ב"מעשה בוטה של רשלנות נפשית... ולא בפעולה מכוונת.

כמובן שדברים אלה לא הרגיעו את אמצעי התקשורת. עיתונאים בעלי מוניטין וידועים לשמצה כאחד תמכו בתיאוריות "התקיפה המכוונת", וכך צץ מיתוס, שלא היה לו אחיזה כלשהי במציאות, כי הישראלים רצו לשתק את חיישי הסיגינט האמריקניים כדי להסתיר מהם את תקשורתיהם, על מנת למנוע מהם לגלות כי ישראל היא שפתחה במלחמה ולשמור בסוד תוכנית לפתוח במתקפה על סוריה. (כמצוין לעיל, האוניה לא עקבה אחר תשדורות ישראליות ולא היו על סיפונה לשונאים עבריים כלשהם). על כל ההאשמות האלה חזר ג'יימס מ. אנס, סרן על סיפון "ליברטי", שייפה וקישט אותן ופירסמן בספרו "הסתערות על 'ליברטי'". מרבית אנשי הצוות עדיין משוכנעים שהתקיפה היתה מכוונת.

רבים מהעיתונאים הטילו כיאות ספק במיקום האוניה אותה עת. גם קליפורד ציין נקודה זאת במיוחד. אין ספק, "ליברטי" לא נמצאה במקום שבו היתה אמורה להיות. התוכנית המקורית נהגתה לפני שפרצה המלחמה. כשהפך המזרח הים התיכון לשדה קרב, הוחלט לשמר את "ליברטי" מחוץ לאזור, אבל המסר מעולם לא הגיע למקגונגל. מערכת התקשורת של ארה"ב היתה קרובה לקריסה; היה די במלחמה לדחוף אותה מעבר לקצה.

הצוות, לעומת זאת, פעל להפליא, והוא וספינתו היו ראויים ליותר. NSA רצתה לשפץ את האוניה ולחזור ולהשתמש בה, אבל העלות – מעל 10 מיליון דולר – היתה גבוהה מדי. ליברטי הוצאה מהשרות שנה לאחר התקיפה וב-1973 פורקה לגרוטאות במספנות קרטיס ביי בבולטימור. ממשלה ישראלית נבוכה שילמה 13 מיליון דולר כפיצויים על אובדן חיים וציוד.

אין לראות את תקיפת "ליברטי" כטעות בזיהוי ביזארית או אפילו יוצאת דופן במיוחד. טעויות כאלה נעשות לעתים תכופות מדי – הפלת טיסה 007 של נתיבי האוויר הקוריאניים בידי הסובייטים והפלת טיסה IR 655 של נתיבי האוויר האיראניים בידי האמריקנים ב-3 ביולי 1988 הן דוגמאות טובות לכך. בשעת מלחמה מגבירים חיפזון ופחד את האפשרות לטעות. אבידות עקב אש ידידותית תמיד מהוות חלק ניכר מסך האבידות. ואין לראות את ההסכמה הישראלית למתן פיצוי כהכרה באשמה אלא כמאמץ לשמור על ידידותו של מיטיב שנעשה לו עוול.

הערתו של דר. ג'ונסון, כי "ואין לראות את ההסכמה הישראלית למתן פיצוי כהכרה באשמה" נתמכת בידי העובדות במלואה. כאשר ארעה התקרית, הישראליים הזדעזעו ונבעתו ממה שקרה ותחילה הניחו שהטעות היתה כולה מצד ישראל. עם היוודע עובדות נוספות, התברר כי טעויות מרובות נעשו בידי ישראל ובידי ארה"ב – "סערה מושלמת" שהתגברה והביאה לאסון.

בתוך שנה השתדלו הישראלים לכפר על שעשו על ידי תשלום פיצויים הומניטאריים לפצועים ולמשפחות הנופלים. בהתאם לחוק הבינלאומי ולמרבית מערכות החוק הלאומיות, תשלומים כאלה עבור סבל נחשבים מחוות הומניטאריות ולא הודאה באשמה או נטילת אחריות. אבל, על פי החוק הבינלאומי וגם לפי מרבית החוקים המקומיים, תשלום על נזקי רכוש נחשב הודאה באשמה או במחדל. מסיבה זו סירבה ישראל לשלם על הנזק לאוניה עד שהוסכם לבסוף, בחילופי מסרים דיפלומטיים ב-17 בדצמבר 1980, כי תשלום פיצויים ישראלי לארה"ב עבור הנזק ליו.אס.אס. ליברטי ייעשה "בלי לפגוע בעמדה החוקית של ממשלת ישראל ולשאלת האחריות לאירוע המצער".⁵

¹ . Siobhan Gorman, "In a New History of NSA, Its Spies Successes Are [redacted]," *Wall Street Journal*, November 14, 2008, A1

² Thomas R. Johnson, *American Cryptology During the Cold War 1945-1989*, United States Cryptologic History, (Fort Meade, Md: National Security Agency, Center for Cryptologic History, .1995). Originally classified Top Secret, code word Umbra

³ .Gorman, "In a New History of NSA," A1

⁴ "Electronic Briefing Book No. 260", National Security Agency, *History of Cold War Intelligence Activities* National Security Archive, George Washington University, Washington, DC, www.gwu.edu

⁵ מזכר משר החוץ אדמונד ס. מאסקי אל שגריר ישראל אפרים עברון מ-17 בדצמבר 1980: כבוד:

יש לי הכבוד לאשר קבלת מזכרך AO/315 מ-15 בדצמבר 1980 בנוגע לאוניה יו.אס.אס "ליברטי", שתוכנו: שגריר ישראל מוסר את איחוליו לשר החוץ ומתכבד להתייחס למזכר של השגרירות מ-22 בפברואר 1978 ולחילופי מזכרים אחר כך הנוגעים לנזק פיזי לאוניית ארה"ב "ליברטי" ב-8 ביוני 1967. מבלי לפגוע בעמדה החוקית של ממשלת ישראל ולשאלת האחריות [הדגשת המחבר] לאירוע המצער, ממשלת ישראל מתכבדת להציע כיישוב מלא וסופי של התביעה האמריקנית, שישראל תשלם לממשלת ארצות הברית סך 6 מיליון דולר ב-3 תשלומים שנתיים שווים של 2 מיליון דולר כל אחד, החל ב-15 בינואר 1981.

שגריר ישראל מנצל הזדמנות זאת לחדש לשר החוץ את הבטחותיו להתייחסות הרצינית ביותר.

אני מתכבד להודיע לך, כי ממשלת ארצות הברית מסכימה להצעתך ליישוב התביעה, וכי מזכרך ותשובתי לו מהווים את ההסכם של שתי ממשלותינו בעניין זה. קבל, כבודו, את ההבטחות המחודשות של התייחסותי הגבוהה ביותר.

בשם שר החוץ.